

ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИ ХОДИМЛАРИНИ ЎҚ ОТИШ ТАЙЁРГАРЛИГИ КУРСИ БЎЙИЧА ЎҚИТИШ ДАВОМИДА ЮЗАГА КЕЛАДИГАН ПЕДАГОГИК МУАММОЛАР

Алижонов Азизжон Турсуналиевич

*Ўзбекистон Республикаси ИИБ Малака ошириш институти Жанговар
тайёргарлик цикли бошлиги, доцент, подполковник*

Аннотация: *Ушбу мақолада ўқотар қуроллар, уларнинг аҳамияти, қурол ишлатиш маданияти, ахлокий жиҳатлари, педагогик жараёнда ахлокий ва ижтимоий мезонларни эътиборга олиш зарурлиги ҳамда психологик тайёргарлик ва стрессга чидамлилик буйича таклиф ва тавсиялар берилган.*

Калит сўзлар: *Ўқотар қуроллардан фойдаланиш, педагогик муаммо, хавфсизлик ва жавобгарлик, симуляция, амалиёт ва назарий тайёргарлик ва стресс.*

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ, ВОЗНИКАЮЩИЕ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ СОТРУДНИКОВ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ НА КУРСЕ ПОДГОТОВКИ ПО СТРЕЛЬБЕ

Аннотация: *В этой статье рассматриваются огнестрельное оружие, его важность, культура использования оружия, этические аспекты, необходимость учитывать моральные и социальные критерии в педагогическом процессе, а также предлагаются рекомендации по психологической подготовке и стрессоустойчивости.*

Ключевые слова: *Использование огнестрельного оружия, педагогическая проблема, безопасность и ответственность, симуляция, практическая и теоретическая подготовка, стресс.*

PEDAGOGICAL PROBLEMS ARISING IN THE PROCESS OF TRAINING INTERNAL AFFAIRS OFFICERS IN A FIREARM TRAINING COURSE

Abstract: *This article discusses firearms, their importance, the culture of weapon use, ethical aspects, the need to consider moral and social criteria in the pedagogical process, and provides recommendations on psychological preparation and stress resistance.*

Keywords: *Firearm use, pedagogical problem, safety and responsibility, simulation, practical and theoretical training, stress.*

Ички ишлар органлари ходимларининг касбий тайёргарлиги ҳамда уларнинг амалий фаолиятидаги самарадорлиги, назарий билимлари ва амалиётдаги кўникмаларининг мувозанатли ривожланишига боғлиқ. Ўқотар қуроллардан фойдаланиш, ички ишлар органлари ходимларининг жисмоний ва маънавий тайёргарлигини ошириш, шунингдек, уларни жиноятчиликка қарши курашишда ва

жамоат хавфсизлигини таъминлашда самарали фаолият кўрсатишга тайёрлашда муҳим аҳдмиятга эга. Бу маколада ички ишлар органлари ходимларининг касбий тайёргарлигини оширишда ўқотар қуролларнинг ўрни ва улардан фойдаланишнинг педагогик ва ахлокий жихатлари таҳлил килинади.

Ўқотар қуроллар Ички ишлар органлари ходимларининг касбий тайёргарлигида муҳим ўрин тутати. Уларнинг асосий вазифаси — ходимларни жиноятчиларга ва турли хатарларга қарши самарали курашишга тайёрлаш, жамоат хавфсизлигини таъминлашда тез ва аниқ қарорлар қабул қилишга ўргатишдир. Ўқотар қуроллардан фойдаланиш, нафақат шахсий ҳимоя воситаси, балки жамоат тартибини таъминлашнинг самарали усулларида бири ҳисобланади. Қуроллардан фойдаланишдаги педагогик муаммо шундаки, уларни ишлатиш қобилияти техник тайёргарлик билан чекланмайди, балки бу жараёнда ходимнинг психологияси, ахлокий кадриятлари ва ўқитувчининг педагогик маҳоратлари ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Ўқотар қуроллардан фойдаланишдаги педагогик муаммолар:

Биринчидан; қурол ишлатиш маданияти ва ахлокий жихатлари. Ички ишлар органлари ходимлари учун ўқотар қуроллардан фойдаланиш — ҳар бир ҳолат ўз вақтида ва адолатли қарор қабул қилиш талаб қиладиган қимматли кўникма ҳисобланади. Бирок, қурол ишлатиш маданияти ва унинг ахлокий жихатлари кўпинча ўқитиш жараёнида эътибордан четда қолиш мумкин. Одатда, ходимларга текширувлар ва назарий билимлар асосида таянч амалий кўникмалар беришга кўпроқ эътибор қаратилади, аммо уларнинг психологияси ва ахлокий қарорларини шакллантиришга камроқ вақт сарфланади.

Педагогик муаммо: Ҳар бир ходимда жамиятга булган муносабат, қурол ишлатишга боғлиқ ахлокий қарорлар шакллантирилмаган бўлиши мумкин. Педагогик жараёнда ахлокий ва ижтимоий мезонларни эътиборга олиш зарур.

Иккинчидан; психологик тайёргарлик ва стрессга чидамлилиқ. Ўқотар қуроллардан фойдаланиш, кўп ҳолларда стресс ва хавф туғдирадиган вазиятларда амалга оширилади. Бу, ўз навбатида, ходимнинг психоэмоционал ҳолатини ва стрессга чидамлилигини талаб қиладди. Қурол ишлатиш учун асосий мақсад — хавфсизликни таъминлаш, ўқитувчи ва ходим ўртасидаги муносабатлар ва жамоавий ишлаш кўникмаси ҳам муҳим рол уйнайди.

Педагогик муаммо: агар психологик тайёргарлик ва ишлаш усуллари эътибордан четда қолса, стрессга чидамлилиқ, ўзини тутиш ва туғри қарорлар қабул қилиш қийин бўлиши мумкин.

Учинчидан; амалиёт ва назарий тайёргарлик ўртасидаги мувозанат. Касбий тайёргарликда назарий ва амалий ўқитиш ўртасидаги мувозанатни сақлаш жуда муҳим. Назарий билимлар хатарли вазиятлар бўйича асосий қарорларни қабул қилиш ва уларни туғри тушуниш учун зарур бўлса, амалий кўникмалар ишлатишда туғри қарорларни қабул қилиш ва тактикани қўллашда муҳим аҳамиятга эга.

Педагогик муаммо: Қурол ишлатишда назарий билимлар билан бир қаторда, амалий ҳаракатларнинг муҳимлигини тушуниш ва уларни рўёбга чиқариш қобилиятини ошириш талаб этилади.

Туртинчидан; хавфсизлик ва жавобгарлик. Ўқотар қуроллардан фойдаланишда хавфсизлик принциплари муҳим ўрин тутди. Агар ходимлар қуролдан фойдаланишда қонун ва ахлоқий меъёрларга риоя этмасалар, бу жамиятга ва ички ишлар органларининг имиджини салбий таъсир кўрсатиши мумкин. Бундан ташқари, хатарли вазиятларда нотўғри қарорлар қабул қилиш ёки қуролни бошқаришдаги хатолар оғир оқибатларга олиб келиши мумкин.

Педагогик муаммо: Қурол қўллаш жараёнида хавфсизлик ва жавобгарликни ўз вақтида ва тўғри ўргатиш талаб қилинади. Бунинг учун педагогика ва психологик билимларни муваффақиятли қўллаш керак.

Ўқотар қуроллардан фойдаланишдаги педагогик ёндашувларга қуйидагиларни мисол қилса бўлади:

1. Ўқотар қуроллар қўллашда техник кўникмалардан ташқари, ходимларнинг психологик ҳолати ва ахлоқий масъулиятини ҳам эътиборга олиш керак. Психологик тренинглар, стрессга чидамликни ошириш этик талабларни назарда тутиш муҳимдир.

2. Қурол қўллашга тайёрлашда симуляция ва амалиёт билан боғлиқ мисоллар ёки симуляциялардан унумли фойдаланиш талаб этилади. Бундай тадбирлар ходимга нафақат техник кўникмалар, балки хатоларга жавоб бериш, стрессга чидамлик ва хавфсизликни таъминлашга ўргатиш имконини беради.

3. Маънавий ахлоқий таълим. Ўқотар қуролни қўллашда нафақат техник кўникмалар балки, маънавий ахлоқий принципларнинг аҳамиятига ҳам урғу бериш лозим. Ҳар бир ходимга ўз вужудида кучли ахлоқий мезонлар, қонунга бўлган эҳтиром ва жамиятга бўлган масъулиятни шакллантириш керак.

Хулоса ўрнида шуни айтиш жоизки, Ички ишлар органлари ходимларининг касбий тайёргарлиги, хусусан, ўқотар қуроллардан фойдаланишдаги педагогик усуллар, мураккаб ва жуда муҳим жараённи ташкил этади. Ушбу жараёнда техник кўргазмалар билан бирга, ахлоқий ва психологик тайёргарликка ҳам катта аҳамият бериш лозим. Қурол ишлатиш маданияти, стрессга чидамлик, хавфсизлик ва жавобгарлик тушунчалари ҳар бир ходимда шаклланиши керак, бу эса умумий хавфсизлик ва жамоат тартибини таъминлашга ёрдам беради.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР:

1. Гуломов, М. “Жиноятчиликка қарши курашишда ўқотар қуроллар ва улардан фойдаланишнинг ахлоқий жиҳатлари.” – Т., 2017 й.
2. Муродов Ф. “Жамоат хавфсизлиги ва ички ишлар органларидаги таълим жараёнлари.” – Т., 2018 й.

3. Шарипов А. “Педагогика ва психология асослари: Ички ишлар органлари ходимларини ўқитиш жараёни.” – Т., 2019 й.
4. Ахмедов А. “Ички ишлар органлари ходимларининг касбий тайёргарлиги ва ўқотар қуроллардан фойдаланиш.” - Т., 2020 й.
5. Тошматова Н. “Хавфсизлик ва жавобгарлик: Ички ишлар органлари ходимларининг маънавий тайёргарлиги.” - Т., 2020 й.
6. Карбонов М. “Ички ишлар органларидаги психология ва стрессга чидамлилиқ.” - Т., 2021 й.